

Lessenserie 4 HAVO

Aardrijkskunde

*Sluit aan bij subdomein
“Mondiale processen, lokale
effecten”*

- Les 1 - Outsourcing India
- Les 2 - verschil landbouw Oostenrijk en Nederland
(lesmateriaal sluit aan bij film *We Feed the World*).
- Les 3 - Coltan en mobiele telefonie in Afrika
(lesmateriaal sluit aan bij film *Blood in the Mobile*).
- Les 4 - Wereldvoedselhandel
(lesmateriaal sluit aan bij film *We Feed the World*).

Mondialisering

Les 1: Outsourcing India

Onderwerp van de les:

Outsourcing naar India. Het verplaatsen van callcenters van VS/Engeland naar India.

Wat ga je in deze les leren?

Wat we de komende lessen gaan doen word verteld. Daarbij krijg je te horen wat mondialisering inhoud (subdomein). Vervolgens wordt de link gelegd met ‘outsourcing’. je leert en ziet met behulp van een documentaire (Even India bellen..., van VPRO’s Tegenlicht, één aflevering uit de reeks: ‘De Nieuwe Wereld’) wat het proces outsourcing inhoud. Daarnaast komen de begrippen ‘globalisering en convergentie’ aan bod.

Begrippen:

Internationalisering: ruimtelijke uitbreiding over de grens. Activiteiten over de grens

Mondialisering of Globalisering: totale proces van internationalisering. Samenhang in de wereld. Wereld als dorp → steeds meer een geheel. Mondialisering is mogelijk door verbeterde communicatie en betere transportmogelijkheden.

Wereld wordt door globalisering steeds meer één *systeem* → *netwerksamenleving*

Outsourcing, in het Nederlands ook wel uitbesteding genoemd, wordt tegenwoordig voor een veelheid van diensten gebruikt, maar wat houdt outsourcing nu precies in? Het algemene idee achter outsourcing is dat processen, activiteiten en/of onderdelen van een organisatie worden uitgevoerd door een extern bedrijf. Zo’n extern bedrijf heeft zich gespecialiseerd in een bepaald proces, activiteit of een specifiek onderdeel. Veelal behoren de activiteiten die worden uitbesteed tot niet-kern activiteiten. Het uitbesteden van niet-kernactiviteiten leidt tot *specialisatie*. Maar het is ook mogelijk om kernactiviteiten (core-business) uit te besteden. Dit is afhankelijk van de strategie waarvoor een organisatie kiest.

Vragen: Even India bellen ...!

Steeds meer kantoorwerk wordt vanuit Amerika en Engeland overgeplaatst naar India. Wie zijn hypotheekaflossing mist wordt telefonisch op de vingers getikt door een jonge Indiase man of vrouw vanuit een van de vele gloednieuwe ‘Callcenters’ die momenteel in en om Delhi verrijzen.

- 1) Om welke reden wordt er steeds meer werk naar India verplaatst?

- 2) Waar gaan de telefoontjes onder andere over die worden verwerkt in India?

- 3) Waarom zijn er juist in India Callcenters? Noem ten minste twee redenen.

- 4) In de documentaire een portret van de medewerkers van de incassoafdeling van ExlService. Na een training van 8 weken zijn zij rijp om de Amerikanen te woord te staan. Tien uur lang horen ze de smoezen aan van rijen Amerikaanse klanten, die er die maand niet in geslaagd zijn hun lening af te lossen. Er rest hun maar één taak: de klant tot betaling dwingen. Op wat voor manieren proberen medewerkers dat te bereiken?

- 5) a) Wat is Convergentie?

b) Waarom heeft er in India geen convergentie tussen de economie van India en de economie van de VS plaatsgevonden de afgelopen 50 jaar?

c) Welk proces zorgt er voor dat er nu wel convergentie tussen de economieën mogelijk is?

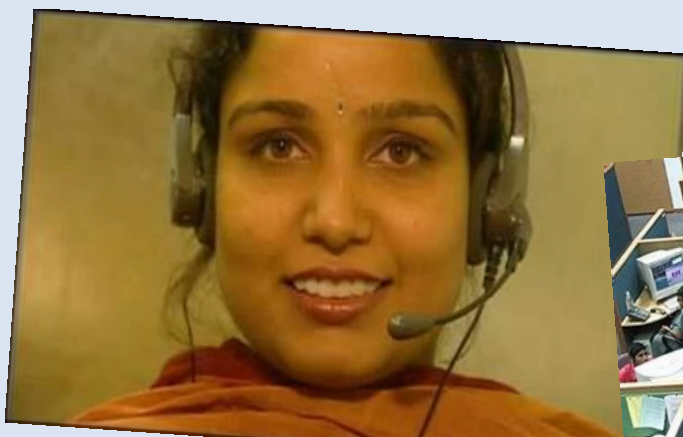
6) a) Wat valt je op aan de namen van de mensen die werken bij de Callcenters?

b) Waarom wordt dit gedaan?

7) Volgens Amartya Sen, Nobelprijswinnaar Economie 1995, behoort India tot één van de snelst groeiende economieën. India heeft een goed onderwijssysteem en een betrekkelijk goede gezondheidszorg. Stabiele verhoudingen, burgerlijke vrijheden, een goed opgeleide bevolking en een redelijke levensverwachting zijn volgens Amartya Sen bevorderlijk voor een economische ontwikkeling. Deze optimisme is ook terug te zien bij de callcenter medewerkers. Deze optimisme is ook terug te zien bij de callcenter medewerkers. Hoe is dat te zien?

8) Het proces outsourcing (uitbesteding) heeft een positieve en een negatieve kant. Wat is de positieve kant:

Wat is de negatieve kant?

Mondialisering

Les 2: Vergelijking van de landbouw in Oostenrijk en Nederland

Deze les is uitgewerkt in PowerPoint. De afbeeldingen van deze PowerPoint zijn hieronder op de volgende pagina's terug te vinden.

Vergelijking van de landbouw in Oostenrijk en Nederland

Les van 50 minuten om de kennis van de leerling over dit onderwerp te testen

Benodigdheden voor deze les:

Wereld aarde: hoofdstuk 1 par. 4 en 5

De Grote Bosatlas: editie 52

Websites ,waarnaar verwezen wordt

Voorbeelden landbouw in Oostenrijk

Veeteelt

Wijnbouw

Voorbeelden landbouw in Nederland

Akkerbouw

Veeteelt

Vraag 1

- Steeds meer boeren verkopen hun produkten in Oostenrijk rechtstreeks aan de consument onder het label “Gutes vom Bauernhof”.
- Aan welke vijf criteria moet de boer dan voldoen?

Zie onderstaand document, blz. 36:

<http://www2.vlaanderen.be/landbouw/downloads/landen/oostenrijk.pdf>

Vraag 2

- Welke vormen van grondgebruik in ontbreken grotendeels in Nederland?

Vraag 3

Welke vorm van landbouw komt in Nederland veel voor, zie boek figuur 1.17.

Vraag 4 en 5

- Welke vorm van landbouw komt veel voor in het westen van Oostenrijk?
- Waarom daar?

Vraag 6 en 7

- Van welk land vormt de handelsbalans een tekort, voorzover het over landbouwprodukten gaat?
- Hoe wordt dit opgelost?

Vraag 8 a en b

- Wat is de oppervlakte in vierkante kilometers van Nederland en Oostenrijk?
- Wat is het percentage bebossing van deze twee landen?

Vraag 9

- Welke twee natuurlijke factoren spelen in Nederland een voorname rol bij het bodemgebruik?

Vraag 10

- Welke natuurlijke factor zorgt voor het grote onderscheid tussen de landbouw in het westen en het oosten van Oostenrijk? Licht je antwoord toe en ga in op de samenhang tussen :
 - - hoogte, reliëf en klimaat:
 - - hoogte, reliëf en bodem.

Vraag 11

- Zoek uit waar in Nederland hetzelfde agrarisch grondgebruik voorkomt als in de Alpen.
Noteer ook, welke natuurlijke factoren bij het grondgebruik in de Nederlandse gebieden van belang zijn en welke in de Alpen.

Vraag 12 a en b en c

- In welke gebieden in Oostenrijk is de varkensteelt geconcentreerd?
- Noteer ook de gebieden in Nederland waar de varkenshouderijen geconcentreerd zijn.
- Vergelijk het aantal varkens in beide landen. Kun je concluderen dat de varkenshouderij in Oostenrijk een intensievere bedrijfstak is dan in Nederland? Geef een toelichting.

Vraag 13

- Binnen Oostenrijk komt een opmerkelijke tegenstelling voor tussen het inkomen van bergboeren en de boeren in Niederösterreich en dan vooral van die boeren die zich met biologische landbouw bezighouden. Gebruik hiervoor W 19. Welke tegenstelling wordt bedoeld?

Vraag 14 a en b

- A maak aan de hand van W 19 duidelijk dat de winsten op agrarische produkten steeds meer afvloeien naar sectoren buiten de landbouw.
- B Welke actor speelt een belangrijke rol bij het tot stand komen van de prijzen?

Vraag 15 a en b

- A .In welk van de twee landen wordt naar verhouding meer grond gebruikt voor de biologische landbouw?
- B. Welke twee elementen gebruikt men minder om milieuvriendelijk te produceren>

Vraag 16 a en b

- A Met steun van de EU voor het behoud van historische landschappen probeert men ontvolking te voorkomen. Welke regio in Oostenrijk komt daarvoor in aanmerking?
- B Met welk gebiedskenmerk hangt de kleine bevolkingsdichtheid samen?

Vraag 17 a en b

- A Bedrijfskosten hangen samen met een aantal factoren, deze kunnen in beide landen aanzienlijk verschillen , noem er drie en wat is de grondstof voor de intensieve veehouderij?
- B Waarom is deze grondstof voor Nederlandse landbouwbedrijven goedkoper dan voor de bedrijven in Oostenrijk?

Vraag 18 a, b, c en d.

- A De belangrijkste handelspartner van Oostenrijk inzake landbouwprodukten is
- B Voor welk bedrag in Euro's is deze export?
- C Voornamelijk welk soort produkten worden uitgevoerd?
- D Naar welke vier lidstaten exporteert Oostenrijk veel landbouwprodukten?

Zie onderstaand document, blz. 19:

<http://www2.vlaanderen.be/landbouw/downloads/landen/oostenrijk.pdf>

Mondialisering

Les 3: Coltan en mobiele telefonie in Afrika

Onderwerp van de les:

De invloed van de wereldwijde toename van mobiele telefoons op Afrika.

Wat ga je in deze les leren?

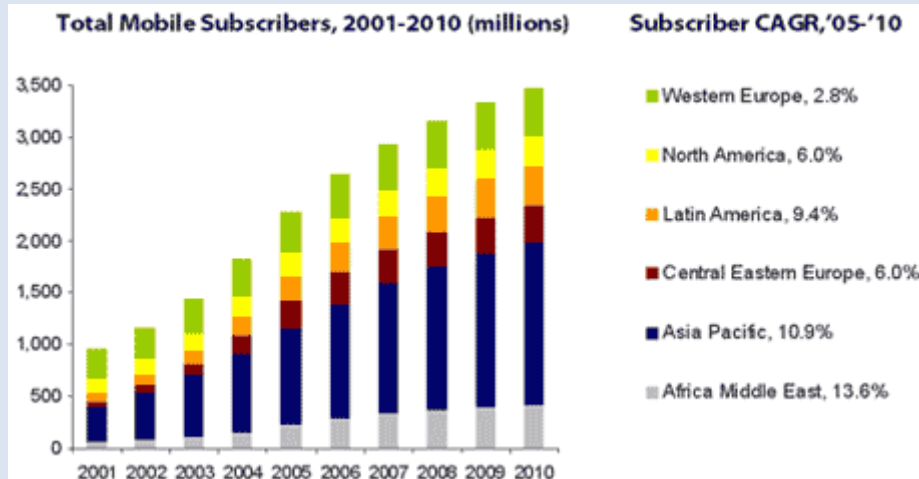
Tijdens deze les zul je leren wat de invloed is van de mobiele telefonie op Afrika. Enerzijds heeft de explosieve toename van mobieltjes een gunstige invloed op Afrika, omdat rurale gebieden op communicatief gebied ontsloten worden. Daar staat tegenover dat het land Congo, een belangrijke grondstoffenleverancier voor de productie van GSM's, een hoge prijs moet betalen voor de toenemende wereldwijde communicatie.

Begrippen:

Coltan: een grondstof uit Congo, belangrijk bij de productie van onder andere GSM's.

Deel 1: bellen vanuit the middle of nowhere...

Zoals je in figuur 1 kunt zien, is het wereldwijde aantal mobiele telefoons de afgelopen jaren sterk toegenomen en zal deze groei ook de komende jaren nog doorzetten. Steeds meer mensen op de aarde zijn in staat om een telefoon te kopen. In deze les concentreren we ons op de gevolgen van zijn van deze ontwikkeling op Afrika.

Bekijk het YouTube filmpje (<http://www.youtube.com/watch?v=67vB7M7y9vQ>) over de 'mobiele revolutie' in Kenia en beantwoord de volgende vragen:

- Verklaar waarom de komst van gsm's in Kenia als een revolutie mag worden gezien;
- Welke verschillen zijn er tussen Kenia en bijvoorbeeld Nederland, als je kijkt naar het gebruik van mobieltjes? *Noteer minimaal drie verschillen.*

Lees de onderstaande fragmenten uit verschillende krantenartikelen en beantwoord daarna de vraag onderaan de pagina:

De mobiele telefoon in Afrika

Tot een paar jaar geleden maakte een op de vijftig Afrikanen gebruik van een mobiele telefoon. Na de liberalisering van de telefoniemarkt hebben grote internationale bedrijven met commercieel geweld de Afrikaanse markt betreden. Nu gebruikt een op de drie Afrikanen een mobiel. Niet alleen in de steden, maar ook in de meer afgelegen, rurale gebieden.

Flashen en beepen met de gsm in Afrika.

Omdat bellen voor veel Afrikanen te duur is, sms'en ze liever. Analfabeten willen opeens letters leren om te kunnen sms'en. In veel Afrikaanse landen ontstaan sms-talen. Nog populairder, want gratis, is het flashen zoals het in Malawi heet, of het beepen zoals het in Kameroen wordt genoemd. Beepen is iemand bellen en de telefoon een of twee keer laten overgaan, zonder dat de ander opneemt. Meestal is het de bedoeling dat de ander terugbelt.

Telefooneconomie

De meeste mobiele telefoons in Afrika zijn prepaid. De grote providers zoeken relatief rijke mensen in de steden. Die nemen veel belkrediet af van de providers en verkopen het vervolgens aan 'middlemen' die het op hun beurt weer doorverkopen aan straatdealers. Een sterk hiërarchisch systeem, waarbij op ieder niveau iets wordt verdiend. Er ontstaat een "telefooneconomie". Met nieuwe arbeidsmogelijkheden en nieuwe economische spelers en verhoudingen.

Tien jaar geleden kwam de Afrikaanse elite in aanraking met het mobieltje. Snel daarna volgden de krijgsheren en rebellenleiders in de bush. Kort daarop kregen stedelingen en handelaren de smaak te pakken. Sinds kort zijn de boeren aan de beurt. Al voor twintig euro hebben ze een nieuw mobieltje, plus simkaart, plus bescheiden beltegoed. Ze hoeven niet meer naar de markt om de dagprijs van cassave te weten. Ze hoeven niet meer naar de stad om verwanten schoolgeld voor de kinderen te vragen.

- c) Beschrijf op welke manieren de mobiele telefoon Afrika veranderd heeft (betrek zowel economische als sociale en geografische elementen in je antwoord):

Deel 2: klein maar fijn!

In de afgelopen jaren zijn telefoons steeds compacter geworden. Het feit dat telefoons zo klein kunnen zijn, is te verklaren door het gebruik van een bijzonder mineraal, namelijk **Coltan**. Doordat bij de productie van telefoons Coltan wordt gebruikt, is het mogelijk kleine telefoons te produceren. Zonder Coltan zou je telefoon de grootte hebben van een fles Cola! Coltan wordt ook toegepast in vele andere apparaten, waaronder bijvoorbeeld laptops, pacemakers en spelcomputers.

Zeldzaam, maar dat maakt niet uit...!

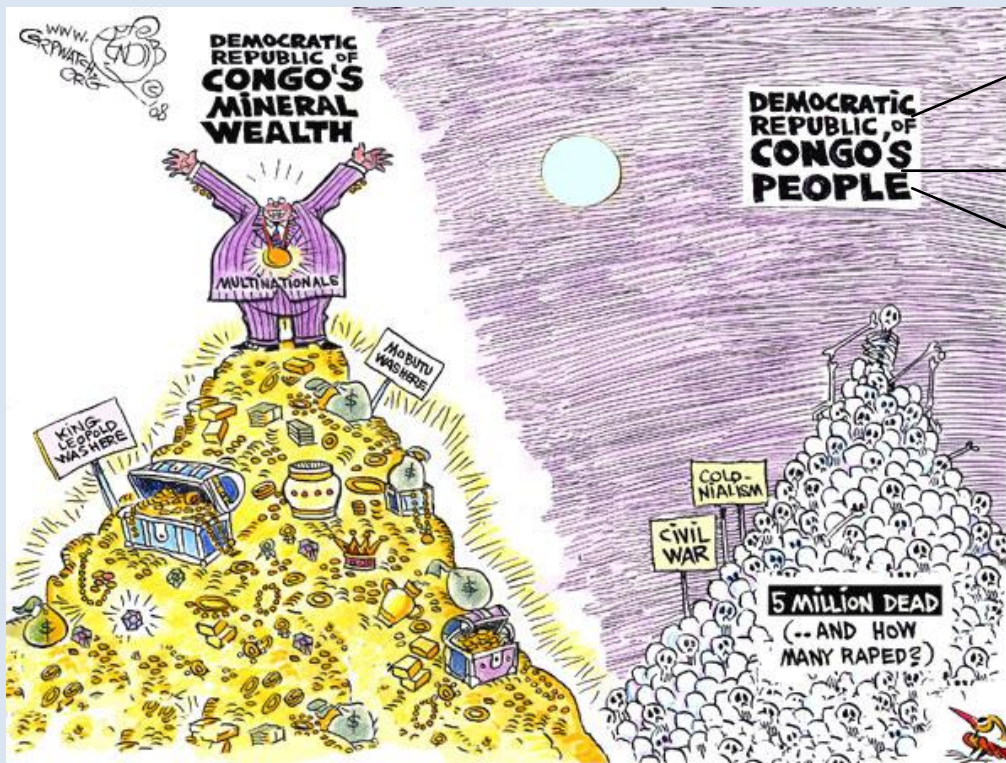
Coltan is een mineraal dat maar op een paar plekken te vinden is. Doordat er wereldwijd steeds meer electronica verkocht wordt, is de vraag naar Coltan explosief gestegen. Het land Congo bezit ruim 60% van alle Coltan-voorraden ter wereld. Juist in dit land zorgt de sterk gestegen vraag naar Coltan voor grote problemen.

d) Doe de volgende opdracht in tweetallen:

Bekijk de onderstaande afbeelding goed en verklaar de volgende twee zaken:

- ✓ Waarom verdient Congo weinig aan de verkoop van Coltan?
- ✓ Welke problemen ontstaan er allemaal door de verkoop van Congo?

Vergelijk je antwoorden met de uitkomsten van een ander tweetal en pas eventueel je eigen antwoorden aan.

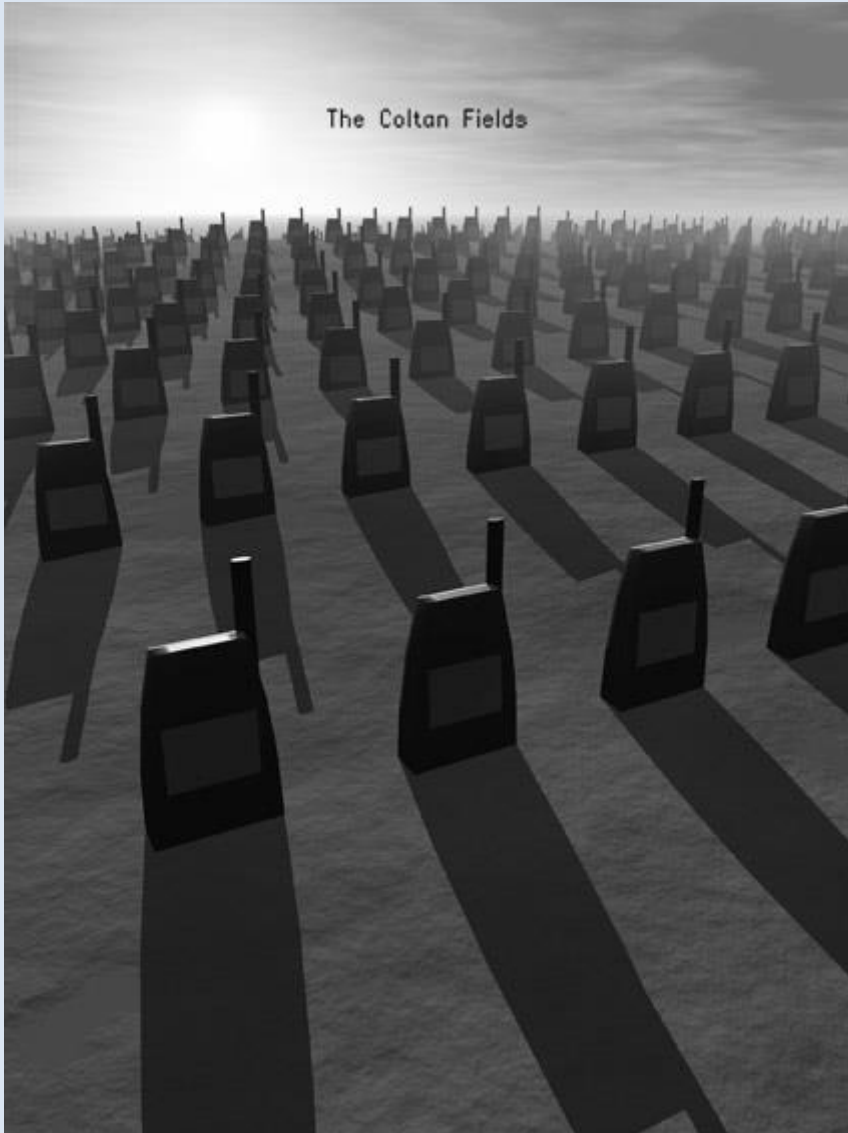

In Congo leven vele verschillende volkeren

Congo heeft nauwelijks industrie

Coltan is maar in een klein deel van het land te vinden

e) Leg uit wat er met de onderstaande afbeelding bedoeld wordt:

Hoe zit het nu echt..?

Je docent laat je een Youtube-filmpje zien over Coltan in Congo. Doe daarna het volgende:

- Wissel jouw blaadje met antwoorden van deel 2 uit met een andere leerling;
- Controleer de antwoorden van je medeleerling;
- Geef de antwoorden terug en bespreek je opmerkingen.

Lever je antwoorden in aan het einde van de les!

Mondialisering

Les 4: Wereldvoedselhandel

Onderwerp van de les:

De invloed van diverse overheden en organisaties zoals de Europese Unie en de FAO (Voedsel- en Landbouworganisatie) op de voedseltekorten in de wereld, die vooral arme landen treft.

Wat ga je in deze les leren?

De leerlingen leren in deze les diverse bronnen te zoeken en te raadplegen, met de nadruk op internet. ICT-vaardigheden spelen hierbij een rol. Verder krijg je inzicht in de werkwijze van het EU-landbouwbeleid en die van de Voedsel- en Landbouworganisatie. Je bent na afloop van deze les in staat de voor- en nadelen van de werkwijzen van deze organisaties in beeld te brengen en kan globaal een verklaring geven voor de voedseltekorten in bepaalde regio's op de wereld.

Begrippen: EU, FAO

Deel 1 – introductie

We beginnen met een korte presentatie van de docent. Een aantal opmerkelijke feiten komen voorbij!

Hierna volgen een aantal vragen. Maak de vragen in een tweede apart Word-document.

Deel 2 – Het landbouwbeleid van de E.U.

Je gaat nu onderzoeken hoe het landbouwbeleid van de Europese Unie werkt en wat voor invloed dat beleid heeft op de rest van de landbouw buiten de E.U.

1. Bezoek de speciale [SchoolTV-site](#) die over het gemeenschappelijke landbouwbeleid van de E.U. gaat.
 - a. Lees aandachtig de tekst door en bekijk de drie videofragmenten onderaan de pagina.
 - b. Noem nu één groot voordeel en één groot nadeel van het landbouwbeleid van de E.U.
2. De realiteit... Je gaat zometeen een videofragment bekijken waarin Jean Ziegler, een rapporteur voor de naleving van het recht op voedsel van de Verenigde Naties, uitlegt hoe het Europese landbouwbeleid in de praktijk uitpakt.
 - a. Wat is de VN voor organisatie? Gebruik indien nodig Wikipedia en omschrijf je antwoord daarna uiteraard in je eigen woorden.
 - b. Ga naar > johanvandergaag.nl > Aardrijkskunde > lessenserie Mondialisering. Bekijk videofragment 1 uit de documentaire “We Feed the World”.
Gebruik een koptelefoon of je eigen oordopjes.
 - c. Hoe kan het zo zijn dat wij veel groenten en fruit eten uit de Zuid-Spaanse kassen?
 - d. Wat is volgens VN rapporteur Jean Ziegler het grote probleem van het Europese landbouwbeleid voor de arme landen? Omschrijf dit zo precies mogelijk!
 - e. Bekijk videofragment 2 uit de documentaire “We Feed the World”.
Gebruik een koptelefoon of je eigen oordopjes.
 - f. Omschrijf het grote contrast dat de makers van de documentaire in dit fragment willen laten zien.
3. Lees het nieuwsbericht van 12 november 2008 van het ANP over [“Kromme komkommers mogen weer.”](#)
 - a. Wat was (en is) het absurde aan dit beleid, als je denkt aan alle hongersnoden op de wereld?
 - b. Waarom heeft de E.U. dit soort regels zoals de verplichte afmetingen van groente en fruit?
 - c. De E.U. heeft de regels nu dus iets versoepelt. Wat vind jij zelf van deze regels?

Deel 3 – Het wereldvoedselvraagstuk

4. Met de zaken die je tot nu hebt gezien, heb je voor je zelf al een klein beeld kunnen schetsen van de wereldvoedselproblematiek. Daarmee komen we bij het WERELDVOEDSELVRAAGSTUK.

- a. Lees de tekst die bij het wereldvoedselvraagstuk hoort:

Gemiddeld genomen wordt er wereldwijd voldoende voedsel geproduceerd voor alle mensen. Desondanks heeft een groot deel van de wereldbevolking dagelijks honger. Ongeveer achthonderd miljoen mensen zijn ondervoed, bijna twee miljard mensen hebben voedingsproblemen. Dit noemen we het wereldvoedselvraagstuk. Het vraagstuk wordt in de toekomst steeds groter als we nu geen actie ondernemen om voedselzekerheid te creëren voor iedereen.

Bron: www.wereldvoedseldag.nl/over_wereldvoedseldag

- b. Eens per jaar is het wereldvoedseldag. Bezoek de website www.wereldvoedseldag.nl en vertel in je eigen woorden hoe de jaarlijkse wereldvoedseldag is ontstaan.
 - c. Op de site ben je waarschijnlijk de organisatie FAO (Food and Agriculture Organisation) tegengekomen. Wat is dit voor organisatie? Bezoek zo nodig de FAO website.
 - d. Op de FAO-site staat een “Hunger-map”. Bekijk deze aandachtig. Welk land heeft het hoogste percentage ondervoede bevolking? (undernourished population) Gebruik zo nodig de atlas of Google maps/Google Earth.

5. We gaan nu inzoomen op het land Ghana. Jullie gaan onderzoeken hoe het kan dat ze ook daar een voedselprobleem hebben.

- a. Bekijk allereerst nog een keer de “Hunger-map” van de FAO. Zoek Ghana op. Hoe hoog is voor Ghana het percentage ondervoede bevolking?

- b. Ga voor het voedselprobleem-onderzoekje naar de volgende site:

NB. Gebruik bij voorkeur de browser Internet Explorer, want met andere browsers kan het problemen opleveren...

- <http://4v.buitenland.epn.nl/>

- klik links in de inhoudsopgave op **hoofdstuk 2**

- in het rechtermenu kies je voor 15: HAP UIT DE KAART-Voedsel in Ghana
→Het voedselprobleem

Als het goed is, zie je dan onderstaand scherm.

epn

buitenLand | Het voedselprobleem

referenties

BURKINA FASO

IVOOR-KUST

TOGO

GOLF VAN GUINEE

100 km

provincies
vegetatie
bevolkingsdichtheid
mate van bodemdegradatie
% ondervoede kinderen
% van de bevolking onder de armoedegrens

De bronnen verkennen

Deze paragraaf gaat over Voedsel in Ghana. Je hebt al eerder een aantal opdrachten gemaakt over Ghana. Je hebt ook al heel wat bronnen bekeken en gebruikt. Je weet dus al heel wat van het land af. In deze paragraaf gebruiken wij meerdere bronnen.

Zo is er een pakket interactieve kaarten dat je hiernaast ziet. Daarin zit belangrijke informatie die je bij vrijwel alle opdrachten nodig hebt. Bekijk voor je verder gaat deze kaarten. Probeer alle mogelijkheden van de legenda uit.

Je kunt de bron vergroten door op het vergrootglas te klikken. Daarna kun je de bron schermgroot maken. Sluit de bron niet af om naar het volgende scherm te gaan. Gebruik de taakbalk om tussen schermen te wisselen.

© 2007 EPN | versie 0.0

1 2 3 4 5 ... 16 stop

Maak nu op deze site de vragen 1 tot en met 16, maar... lees eerst even onderstaande tips!

- !!! Bij vraag 6 wordt er gevraagd een .kmz bestand te downloaden en te openen met Google Earth. Als dit programma op de pc is geïnstalleerd, gebruik het dan. Het bestand kun je ook rechtstreeks downloaden en openen op johanvandergaag.nl > aardrijkskunde > Mondialisering – lessenserie en dan bij LES4
- !!! Het kan zijn dat pop-ups worden geblokkeerd. Klik in dat geval in de gele balk en kies “pop-ups voor deze website altijd toestaan”. Je moet wel helaas even opnieuw naar de vragen surfen.
- !!! Het kan zijn dat er een aantal moeilijke begrippen voorbij komen. Help elkaar in dat geval, gebruik een (online) woordenboek, vraag het de docent of gebruik in het vragenscherm de knop “referenties” (rechts bovenaan).

Einde.